

Als God het heeft over 'de eerste keer'

Is de bijbel een boek dat ons mensen vooral wil waarschuwen en - bij blijvende ongehoorzaamheid straf en onheil aanzegt? Er zijn heel wat verhalen en teksten te vinden die wijzen op de hardleersheid van mensen. Ze blijven maar hardnekkig Gods geboden negeren en hun eigen zondige gang gaan. Een eerste keer waarschuwen is in de bijbel nooit genoeg. Profeten moeten meerdere onheilsprofetieën over het volk uitstorten en dan nog Luistert het niet. De gevolgen kunnen dan ook niet uitblijven.

Je kunt de bijbel lezen vanuit het perspectief dat de mensheid vanaf de schepping alleen maar ongehoorzaam is. De bijbel, zo begrepen de calvinisten in de zestiende eeuw, is het boek waarin God ons voorhoudt dat wij zondaars zijn, geneigd tot alle kwaad en niet in staat tot enig goed. Zoals de calvinistische Heidelbergse Catechismus voor ons bondig samenvat in vraag 8: Maar zijn wij alzo verdorven, dat wij ganselijk onbekwaam zijn tot enig goed en geneigd tot alle kwaad? Antwoord: ja wij. Er is echter ook een kleine ontsnappingsclausule: tenzij dan dat wij door den Geest Gods wedergeboren worden. Voor deze visie worden vervolgens twaalf bewijsteksten in de bijbel aangewezen.

Nu zullen remonstranten niet veel op hebben met deze kijk op het mensdom. Ook niet als deze terug te vinden zou zijn in de bijbel. Elk spreken over boven komt immers van beneden? In de bijbel zijn immers mensen aan het woord en zij menen geïnspireerd te zijn door boven, God zelf.

De schepping omgekeerd

Het was aan het einde van de jaren zestig dat Robert Long doorbrak als zanger van een popgroep genaamd Gloria, die enkele hits had in het genre 'relipop'. Daarin werden cynische commentaren gegeven op vrome teksten uit de christelijke traditie. Hij zong het melodramatische lied The last seven days. Dat ging over de eerste én de laatste keer. God had de wereld in zeven dagen geschapen. Eerst was alles woest en ledig, en duister, maar er kwam licht, daarna kwamen de zon en de maan, bloemen en bomen, dieren en vogels en de mensen. Maar als God al te lang heeft moeten aanzien hoe ongehoorzaam die mensen zijn, besluit hij, ook in zeven dagen, een eind te maken aan het project van de schepping. De schepping wordt in omgekeerde volgorde weer ongedaan gemaakt. Geef mij de heerlijke zon terug, Je verdient het licht niet dat in je blinde ogen zit. Op de zesde dag zegt God: Now burn down these people and this world en op de zevende en laatste dag is

alles opnieuw woest en ledig en God huilt. Robert Long mocht zijn christelijke opvoeding bitter van zich afgeworpen hebben, een belerend en bestraffend calvinistische toontje nam hij voorlopig nog met zich mee.

Voortdurend eerste keren

Maar we lezen in de bijbel niet alleen van een God die ons steeds voor een eerste, tweede en derde keer waarschuwt en daarna overgaat tot straffen.

Het treft mij juist al die keren dat de Eeuwige een eerste keer schept vol van mogelijkheden en nieuw perspectief.

Het begint al met In het begin schiep God de hemel en de aarde en dat er licht in de duisternis komt. Dat was de eerste dag. Die eerste keer ging een groots project van start, dat van onze aarde en de mens. En eigenlijk biedt elke dag vele nieuwe eerste keren. De geboorte van elk mens is uniek, een eerste keer. De eerste keer dat je zelfstandig ademt, de eerste keer dat je lacht naar een ander mens, de eerste keer dat je voorzichtig een paar pasjes loopt, de eerste keer dat je fietst, dat je naar school gaat, dat je een vriendje of vriendinnetje hebt, dat je de liefde bedrijft, dat je een baan hebt, dat je gaat samenwonen, dat je een huis koopt of huurt, een kind krijgt, een kleinkind krijgt.

Herman van Veen zong in 1986 na de geboorte van zijn dochter:

*De wijzers van de klok gaan snel dat merkje later wel Anne
van de pot naar de wc gaat 1 2 huppekee Anne
je hebt net je bromtol al uit gepakt of bent al weer een jaar ouder
voor ik goeiemorgen zeg ben jij op je brommer weg Anne*

Eerste keren zijn net zo bijzonder als dat zij vluchtig zijn. Het zijn al die eerste keren in je eigen leven en daarna in die van je kinderen en kleinkinderen of anderen die je mag koesteren. Deze positieve eerste keren staan naast die andere, de moeilijke 'eerste keren': als je moet leren afscheid te nemen, als je teleurstelling en verdriet moet ondergaan. Het is zo dubbel allemaal. We mogen met Herman van Veen zingen: Anne, de wereld is niet mooi, maar jij kan haar een beetje mooier kleuren.

*TEKST Peter Korver, remonstrants
predikant in de Grote Kerk Naarden
(PKN) en voorganger van Vrijzinnigen
Naarden-Bussum.*